

# SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POSTUL DE CENZURA DEVA.

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Cenzurat: IOAN NICULA.

**Előfizetési árak:**  
 Egész évre — — 20 kor. | Negyed évre — — 5 kor.  
 Fél évre — — 10 „ | Egyes szám ára — — 40 fill.  
 Nyilttér soronként 3 kor.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő Ifj. Szántó Károly.  
 Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.  
 Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza. Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

## Még nem lehet a hadikölcsönt felmondani.

Budapest, okt. 28.

Az első magyar hat százalékos hadikölcsön vásárlói tudvalevően „zárolt cimleteket” is kaphattak és ezeket az aláírástól számított öt év múlva, vagyis folyó évi november hó 1-én felmondhatják, 1920. november hó 1-én való visszafizetésre, még pedig teljes névértékben. Az annakidején a pénzügyminisztérium által kiadott elismervények értelmében e kötvények felmondásánál követendő eljárás részleteit rendelet szabályozza.

E szabályozás azonban — melynek 1919. július havában kellett volna történnie — nem történt meg. Tekintettel arra, hogy a felmondási határidő november hó 1-én lejár anélkül, hogy a felmondás gyakorolható lett volna, a magyar pénzügyminiszter szombati hirdetménye szerint azt a határidőt, amely alatt e felmondást be lehet jelenteni, egy későbbi időpontban fogják megállapítani. Szóval a hadikölcsönnek felmondási idejét bizonytalan időre elnapolták.

## A cseh papság elszakad Rómától.

Budapest, okt. 28.

A „Magyar Távirati Iroda” jelenti Bécsből: A cseh papság — mint a „Neues Wiener Journal”-nak jelentik Prágából — felhívással fordult a néphez és felszólítja, hogy október 28-án teljesen szakítson a római egyházzal. Ettől v naptól fogva valamennyi templomban cseh nyelven mondják a misét és mindenütt leteszik a fogadalmat a „római testvérek” felekezetének.

## Francia kölcsön a magyar Kormányának.

Bukarest, okt. 28.

Az „Adeverul” írja: Budapestről jelentik, hogy a „Credit Lyonnais” a magyar kormányának ötszáz millió korona kölcsönt ajánlot fel. Valutáris okokból a magyar kormány még nem fogadta el az ajánlatot.

## A román Kormányzótanács által elkészített s törvényre emelt agrárreform.

(Folytatás.)

A luxuskerteknek, a magánparkoknak azon területei, amelyek a falusi községekben meghaladják az 5 kat. holdat, a városi községekben, a bánya, ipari és fürdőközpontokban a 2 holdat, a kisajátítható részeknek körzetébe számítandók. Az ezen minimumok meghaladó rész teljességben fogja képezni a kisajátításnak tárgyát.

Minden fajú kert és magánpark, amely a városi községeknek belterületén, a bánya,

ipari és fürdőközpontokban terül el és amelyek nincsenek azokkal egyenes összeköttetésben és nem szolgálnak valamely laképületnek kiegészítésül, a 4. §. utolsó bekezdésének rendelkezése alá esnek.

10. §.

Ott, ahol a lakosságnak gazdasági érdeke megkívánja, kisajátíthatók az erdei legelők és erdők is, úgy azonban, hogy a kisajátított része valamint kisajátítatlanul maradt részek is gazdaságilag kihasználhatók lehessenek. Az ily területek azonban csakis községeknek, közbirtokosságoknak avagy társasulásoknak fognak átadni közös és osztatlan tulajdon és birtok gyanánt és megmaradnak vagy az államnak felügyelete, vagy pedig a fent megjelölt célból az államnak tulajdonában.

Ott, ahol a művelhető földnek szükségessége oly nagy foku, hogy a kielégítés másképpen nem történhet meg, kisajátíthatók lesznek, — a jellegnek megváltoztatásával, — még az erdők is, de csakis azon esetben, ha talajuk alkalmas a megművelésre és a gazdasági nemzeti érdekek ezt megengedik.

Mindkét esetben kieszközölendő a 4. §-ban előírt előzetes engedély.

11. §.

A megyei bizottságok (17. §.) minden esetben figyelemmel lesznek a községeknek legelő és erdei szükségleteire.

Ezen célból kisajátíthatók lesznek a szomszédos községeknek közlegelőiből is egyes részek, amennyiben a kisajátítást szenvedő ezen községekbeli állatoknak maximális száma a normális szükségletre nézve amugy is szükségleteinek kielégítését megtalálhatja.

Az ekként kisajátított területből azonban csakis községi közlegelő lesz alakítható az összes községbeli állattulajdonosok részére, tekintet nélkül arra, hogy megművelhető földdel is rendelkeznek.

12. §.

A kisajátított ingatlanokkal egyetemben kisajátításnak tárgyait képezendik a víz jogok, a vám és bármely más jogozat és kisajátíthatók az összes gyárak, berendezések és bármely felszerelvények és jogok, amelyek kisajátított területeken találtnak.

A víz, vámjogok és egyéb jogozatok nem mehetnek egyeseknek tulajdonába, a gyárak, berendezések és szerelvények kiválóan a községbeli társasulásoknak tulajdona és használatába mennek át. A fenntartott ásványok, melyek a kisajátított területen vannak, minden esetben az állam tulajdonába maradnak még azon esetben is, ha a talajnak tulajdona az új szerzőre ment át.

II. FEJEZET.

A kisajátítási eljárás.

13. §.

A jelen törvényben foglalt rendelkezéseknek végrehajtása az Agrárreform felső tanácsa által eszközöltetik.

Az Agrárreform felső tanácsának egy elnöke, egy másodelnöke, 12 állandó tagja, 24

póttagja és a szükséges kisegítő személyzete lesz.

Az elnök, a másodelnök és tagok a Kormányzó-Tanács által, a segédszemélyzet a földmivelésügyi főnök által neveztetnek ki. Az elnökök és tagoknak kinevezése az Agrárreformnak egész időtartalmára szólanak és a póttagoknak hivatala összefér bármely más hivatali állással.

A felső tanács három osztályban működik: I. osztály Erdélyre.

II. osztály a Bánátra.

III. osztály a magyar részekre.

Az osztályok a hozzájuk tartozó kérdésekben ötös tagú tanácsokban határoznak. Ha az öt tag közül kettő nem szavaz a hozott határozat mellett, közös ülés lesz összehívandó, amely csak határozatképes, ha az elnököknek legalább egyike és legkevesebb tíz tag van jelen.

A felső tanácsnak rendes tagjai nem lehetnek rokonok egyenes ágon, nem lehetnek rokonok a negyedik oldalágig és sógorok második ágig.

A felső tanácsnak székhelye ugyanazonos lesz a Kormányzótanácsnak székhelyével, ennek megszűntetésével pedig maga határozza meg székhelyét.

A tanácsoknak megalakítása és az ügyekben való határozathozatal a polgári perrendtartásnők szabványai szerint történik (1911. évi első magyar tc.

A felső tanács véglegesen dönt mint fellebbezési hatóság azon vitás kérdések felett, melyek a kisajátítási munkálatok és a földnek felosztása körül merülnek fel, amennyiben azok ezen törvény értelmében nem fognak az ítélő táblákhoz tartozni. A tanács indokolt véleményét a földmivelésügyi, pénzügyi és igazságügyi főnökökhöz fogja felterjeszteni, valahányszor akár törvényhozási, akár pedig len közigazgatási oly rendelkezéseknek meghozatalát látja szükségesnek.

Ugyancsak a felső tanács fog határozni azon kérdésekben, hogy az államnak birtokai-ból mennyi rész és mely mértékben osztassák ki a 33. §-ban megnevezetteknek. Ez esetekben a vonatkozó kérvény a helyi bizottság útján a megyei bizottsághoz fog felterjesztetni, utóbbi pedig véleménye kapcsán a felső tanácshoz terjeszti azt fel.

Hivatva lesz továbbá meghatározni, hogy a kisajátított birtokokból mekkora terület, mely rendeltetéssel és hol legyen fentartva közszükségleti célokra. Az idevágó kérvények a hivatali hatóságok által egyenest a felső tanácshoz lesznek intézendők.

14. §.

A kisajátítási műveletek az egész országban egyszerre, és a következő szabványok szerint fog megtörténni:

A jelen törvény értelmében kisajátítás alá eső ingatlanoknak minden tulajdonosa köteles — a jelen rendeletnek a hivatalos lapban való megjelenésétől számított 30 napok alatt — bemutatni a birtok elfekvése szerint ille-

tékes járásbírósnak egy nyilatkozatot, amelyben a következők foglaltassanak bele:

a) a birtokok, a községnek, a járásnak és a megyének elnevezése;

b) a tulajdonosnak neve, családi állapota, jogi cselekvő képessége és állandó lakhelye;

c) a birtoknak jogi minősége és terhei;

d) hány birtoka van, mindenüknek fekvése és kiterjedése, a felülépitmények megjelölése és az esetleges ipari berendezések;

e) a birtokoknak összkiterjedése, megjelölésével annak, hogy kat. holdakban mennyi a szántó, rét, legelő, kertek, szőlő, erdő stb., valamint, hogy mekkora a kisajátítástól mentes és visszatartani szándékolt terület;

f) a jó szántóból kisajátításra felajánlott birtok;

g) hogy birtoka haszonbéresítve van-e vagy nem és azon esetre, ha haszonbéresítve van, mi a neve a haszonbérlelőnek, mely időre terjed ki a bérleti szerződés, mekkora az évi haszonbér és mely ideig van az kifizetve;

h) van-e birtokára nézve gazdasági rajza, avagy terve;

i) megfelel-e a természetbeni kiterjedés a telekkönyvi feltüntetésnek és vannak-e birtokára nézve tulajdoni avagy visszahelyezési perek folyamatban;

j) a katasztrális tiszta jövedelme, a föld, ház és ipari berendezéseknek adói.

A birtoknak holdankénti, avagy egészbeni vételi ára, osztály, öröklések és hitelintézeti már megejtett becslési árak megjelölésével azon esztendőnek, melynek folyamán a vásárlási árak fizetettek avagy a most jelzett becslések eszközölvék.

A fenti kötelezettségek a kiskorúak és gondnokoltak érdekében törvényes képviselőik által váltandók be, az esetre pedig, ha az ingatlan törvényes avagy szerződvényi haszonélvezeti jog terheli a haszon élvező által.

A járásbírósnak főnöke az ekként bemutatott nyilatkozathoz csatolni fogja a telekkönyvi kivonatokat és a helyi bizottságnak rendelkezésére fogja bocsátani. (15. §.)

A tulajdonos által benyújtott nyilatkozat alapját fogja képezni a kisajátítási műveleteknek. mindazok, akik ezen nyilatkozatot be nem mutatják, nem élhetnek jogorvoslattal a be nem mutatás indokából származható és a kisajátítási eljárásnak vonalán bekövetkező hibákért az erőhatalom esetének kivételével.

A községi előljároságok kötelesek jelen törvények kihirdetésétől számított 8 napon belül a tulajdonosokat a nyilatkozatoknak megtételére felhívni. A felhívás a birtokkezelőségnek székhelyén történik meg és a vételi elismervény az előljároság által megőrzendő.

#### 15. §.

A kisajátítandó területeknek általánosságban és a helyszínén leendő megállapítása céljából községekkénti helyi bíróságok alakíthatnak.

Ezen bíróságoknak a tagjai a következők:

a) a birtok elfekvése szerinti illetékes járásbírósnak bírálja, vagy helyettese;

b) a megyei gazdasági tanácsos, avagy helyettese;

c) a birtokos, avagy megbízottja, ha a birtok többeknek képezi tulajdonát, ezek mindenikének joga leendő személyesen, avagy meghatalmazottjuk után magukat képviseltetni;

d) a falubelieknek a munkálatoknak megszerzése alkalmából a bíró jelenlétében kijelölt két kiküldöttje.

Azon esetre, ha a falusiak nem egyezhettek meg kiküldöttjeinek személye felett, a bíró fogja azokat kijelölni a falubeli lakosoknak sorából.

A helyi bíróság a bírónak elnöklete alatti

a jelen törvénynek kihirdetésétől számítandó legfőbb 60 napok alatt megkezdí működését. A helyi bíróságnak jegyzőjét az elnök jelöli ki.

#### 16. §.

A bíró a helyi bíróságnak ülésin — az érdekelteknek meghalgtása mellett — igyekezni fog létrehozni egy végleges egyezséget, a birtokos és falubeliek között, még pedig úgy a kisajátítandó területnek kérdésébe, valamint a kisajátítási árat illetően is. A létrejött egyezség jegyzőkönyvre veendő, egyezség hiányában jegyzőkönyvbe lesznek foglalandók a feleknek ellentétes nyilatkozatai, kifogásai és észvételei.

A helyi bizottság a munkálatairól felveendő jegyzőkönyvet felterjesztendi eredetiben és két másolati példányban a vármegyei bizottsághoz (17. §.) A megyei bizottság az eredeti példányt visszatartja, a másolatoknak egyik példányát az Agrár-Bankhoz, a másik példányt pedig a földmivvelésügyi osztályhoz fogja felterjesztetni.

#### 17. §.

A megyei bizottságoknak tagjai:

a) A törvényes elnöke által, a törvényszéki bírák közül kinevező bíróból;

b) a prefektus által kinevezett két kiküldött;

c) a megyei gazdasági tanácsos, vagy pedig len a földmivvelésügyi tárcának kiküldöttje;

d) az Agrár-Banknak kiküldöttje;

e) egy erdőmérnök és szükség esetére a földmivvelésügyi főnök által kinevezett más szakértők is.

A bíróságnak elnöke a bíró.

Szavazati joggal bírnak az elnök és a b) c) d) alatt felsorolt tagok.

A bíróság szavazattöbbséggel dönt. Egyenlő szavazatok esetére az elnök szavazata dönt.

A megyei bizottságnak tiltkárát és személyzetét a földmivvelésügyi főnök nevezi ki. Az érdekelteknek, lesz legyenek érdekelvők mint kisajátítást szenvedők, vagy birtokban részesülők, az illető megyében ezen bizottságban részvételezési joguk nincsen.

#### 18. §.

A helyi bizottság által felvett tárgyalási jegyzőkönyv felöleli a birtokos és falusiaknak létesített egyezségét, a megyei bizottság tagjainak sorából egy kiküldöttet fog kirendelni, aki a községi bírónak és az Agrár-Bank megbízottjának közreműködésével össze fogja írni mindazokat, akik földet kívánnak, és osztályozván őket a 33. §. értelmében meg fogja kísérelni az egyezséget a földnek megosztása kérdésében. Azon esetre pedig, mikor a felosztás egyezségileg sikerült, a megyei bizottságnak kiküldöttje az előljáronak és a bank kiküldöttjének közreműködésével a felosztott földet a falusiaknak egyenkénti birtokába adja, ellenesetben a banknak kiküldöttje az összeirtakat társulatá szervezi és elegendő föld hiányában osztályozni és csoportosítani fogja őket a 33. §. rendelkezéseinek szemmel tartásával. A megyei bizottságnak kiküldöttje a községi előljáronak és a bank megbízottjának segítségével az egész kisajátítandó földet a társulatnak közös birtokába fogja adni, ha pedig több társulás szerveztetett, azok között aránylagosan megfogja osztani.

A föld művelése folytonosságának biztosítása érdekében avagy azon esetre, ha a 34. §. alapján jelentkező jogosítottak nem nyújtanának elég garanciát a kisajátított földnek megművelése és gazdaságos kihasználása tekintetében, a társulatokba más igénylők is beléphetnek, nemcsak a 33. §-ban felsoroltak. Szükség esetére a kisajátított terület egyéneként is haszonbérlesithető, avagy feles munkára kiadható leszen.

Mindezen esetekben a megyei bizottság kiküldöttjének jelentése folytán a helyszínén véglegesen meghatároli a kisajátítás mértékét, tüzetesen megjelöli a határokat és megállapítja az árat, figyelemmel tartván a föld minőségét és a birtoknak összes gazdasági elemeit. Ugyanezen bizottság szükség esetén szakközgeeknek bevonásával megbecsüli az eszközöket, az élő és holt-leltárt, melyek a gazdasági és ipari létesítményeken elfelezenek, valamint azt a földmaradványt, melyet a tulajdonos esetleg eladni óhajt.

A tulajdonost kártalanítani kell minden befektetés és jobbításért, melyek értéke az ingatlan megváltási árába bele nem foglaltatott.

#### 19. §.

Ha a tárgyalási jegyzőkönyv, melyet a helyi bizottság veszen fel, a birtokos és falusiak közötti egyes vitás kérdéseket is felöleli, a megyei bizottság ezek felett érdemben határoz. A megyei bizottság működéséről szintén jegyzőkönyvet vezet, melyben felsorolja a birtokosnak a falusiaknak, illetve az ezeknek képviselőitében eljáró két falusi kiküldöttnek kérelmét.

A megyei bizottság ülésézési napjait a községi előljároságnál kifüggesztendő hirdetményen fogja közölni.

A megyei bizottságnak határozatai (a vétel-árat tárgyzó határozatnak kivételével, 21. §.) a meg nem elégedő felek által 15 napok alatt a legfelsőbb tanácshoz felebbezhető meg.

A legfelsőbb tanácsnak jogában áll új bizonyítékokat beszerezni és szakértőjét meghallgatni ezeknek a helyszínén.

#### 20. §.

Az ezen törvény értelmében kisajátított területeknek ára kat. holdanként, és a földeknek faja és minősége szerint fog meghatározatni. Ezen negállapításnál bárminő becslési adatok szolgálhatnak, u. m.: a földnek a helységben vagy szomszédságban 1913. évben megvolt forgalmi, eladási ára, a kibérlési ár, a hitelintézetek által eszközölt becslések, a kat. tiszta jövedelem, a speciálisták által a föld minősége tekintetében adott becslések, a jelzalogok és más az 1913. évig lefolyt esztendőn belül felmerült adatok. A kiszámítás leiben történik.

Ott, ahol a különös viszonyok következtében az ekként meghatározott megváltási ár aránylag tul nagy vagy tul kicsiny lenne, ott megfelelő módon, de alapos indokolás mellett megváltoztathatók lesznek. A 2. §. b) c) pontjaiban említett ingatlanok ára nem haladhatja meg a normális árat és ezen ingatlanoknak esetleges sajátságos jellege nem leszen figyelembe vehető.

#### 21. §.

A tulajdonos, az érdekelt falusiak, a jelzalogos hitelezők a haszonélvezetre jogosultak és mindazok, kiknek bekebelezet dologi joga van, azután az Agrár-Bank a kisajátítási ár összegét tárgyzó megyei bizottsági határozat ellen a kolozsvári „Curtea de Apel“-hez felebbezéssel élhetnek. A felebbezés a megyei bizottság határozatának kikézbésítése, vagy a „Gazeta Oficiala“-ban való közzétételétől (22. §.) nyujtandó be.

Az Agrár-Bankot, a jelzalogos hitelezőket, a haszonélvezőket és egyáltalában a bekebelezett dologi jogozatokkal rendelkezőket megilleti ez a fellebbviteli jog még azon esetben is, amidőn a tulajdonosok és a falubeliek az ár tekintetében megállapodásra jutottak.

#### 22. §.

A megyei bizottságoknak összes határozatai kifüggesztendők a községi előljároságnál és a megyei Prefekturánál nyomban az ülésben

történt szóbeli kihirdetés után és a „Gazeta Oficiala“-ban is közzé fogtak tétetni.

Az árra vonatkozó határozatokat csakis a birtokosnak kézbesítettnek ki a birtok kezelője székhelyén.

## 23. §.

A Curtea de Apel a feleknek meghallgatása után külön tanácsban határoz és joga leend új bizonyítékokat beszerezni és szakközveket a helyszínén is meghallgatni.

## 24. §.

Amenyiben a felek ügyvédek által képviseltek, még pedig a jelen törvényben megnevezett bármely fórum előtt, az ügyvédnek nem jár más fizetés avagy költség az általa végzett munkálatokért, mint az, amelyet a polgári perrendtartás értelmében részére megállapítani fog; kivételével a netaláni előzetes egyezségeknek, melyeknek hatályosságához megkívánatik azonban, hogy a járásbíró előtt kötiessenek légyen.

## 25. §.

Az Agrárreform keresztülvitelével megbízott összes szerveknek kötelességükben áll a járásbírók és törvényszékeknek segédelmét kikérni oly irányban, hogy a telekkönyvek a tényleges birtokkal megegyezzenek és hogy a földben részesült falusiak telekkönyvileg bejegyeztessenek.

## 26. §.

A kisajátítási munkálatoknak befejezése és a megváltási árnak az Agrár-Bank részéről való kiegyenlítésig az egyenként birtokba lépő falubeliek, a társulatok, egyetemleges felelősséggel egy megfelelő haszonbért fognak fizetni a banknak, melyet meg nem egyezés esetére a megyei bizottság létszen hivatva meghatározni, még pedig véglegesen.

Azon naptól kezdve, melyben a birtok végleg kisajátítottnak nyilvánított, a tulajdonosnak joga nyílik a megváltási levelek után járó kamatokra (rendta) és ha a birtoknak ára nem lett volna még végleg megállapítva, a tulajdonos az Agrár-Banktól megfelelő évenkénti előlegben részesül, megállapodás szerint, vagy pedig a megyei bizottságnak e részben hozott és felelősséggel meg nem támadható határozata értelmében.

## 27. §.

A haszonbér a gazdasági évre értendő. Ha a társulat vagy a falubeliek a haszonbéri összeget az Agrár-Banknak pontosan meg nem fizetik, a bank saját könyvkivonatai alapján közigazgatási uton fogja felhajtani követeléseit.

## 28. §.

A netáni már meg történt felszántásért és bevetésért a birtokos a megállapodás szerinti készpénzbeli kártalanítási összeget kell hogy megkapja, meg nem egyezés esetére a megyei bizottság véglegesen állapítja meg ezt is. (18. 27. §.)

(Folyt. köv.)

## NAPI HIREK.

— **Kinevezés.** Savu Mózes dévai törvényszéki elnököt a nagyszebeni román kormányzótanács a kolozsvári tábla tanácselnökévé nevezte ki.

— **Házasság.** Békés Sándor volt szászvárosi, jelenleg piskii áll. vasuti forgalmi hivatalnok okt. hó 27-én tartotta esküvőjét Jurkovic János helybeli kereskedő leányával Jankával.

— **Elnökválasztás a magyar tudományos Akadémián.** Budapest. Az Akadémia a napokban tartotta elegyes ülését, amelyen az elnököt és másodelnököt, utána tagválasztó ülését, amelyen a tiszteleti, rendes és levelező tagokat választották meg. Az Akadémia

elnökévé 32 szavazattal I ellenében Berzeviczy Albertet választották meg. Egy szavazatot Lóczy Lajos kapott. Másodelnök Herczeg Ferenc lett. Igazgatósági tagokká Rákosi Jenőt és Illosvay Lajost választották meg. Az Akadémia II-od osztályának levelező tagjává megválasztották Echhard Ferenc történetirót, az aradi származású tudós levéltárnokot.

— **Emelkedik a hadikölcsönkötvények értéke.** Az „Ujvilág“ írja: A hadikölcsönkötvények értéke 40 százalékra esett le a proletárdiktátúra idején s azóta hallgatott róla a krónika. Most Budapesten és a Dunántul egyszerre 5—10 százalékkal szökkent fel az érték. Ennek oka nem lehet más, mint az, hogy a kormány azt tervezi, hogy majd az új adók fizetésénél elfogadják a hadikölcsönkötvényeket. Ausztriában az új adók lerovásánál szintén erre gondolnak és az osztrák tervezet szerint legalább 75 százalékos árfolyamban akarják megállapítani az adók fizetésére felhasználható hadikölcsönkötvények értékét. A magyar kormány is ilyen árfolyamra gondol és úgy kontemplálja, hogy ha majd az adózó polgárokra ránehezednek az új adók súlyos terhei, a hadikölcsönkötvény tulajdonosainak azzal könnyíti meg ezeket a terheket, hogy legalább 75 százalékban elfogadja az adófizetésnél a hadikölcsönkötvényeket.

— **Evangelikus tanárok óriási fizetése.** A brassói ág. evangélikus iskolafentartó hatóság az oktatószemélyzet fizetését 1919. július 1-től kezdve akövetkezőképpen rendezte: I. Középszkolai tanárok évi törzsfizetése 26.000 korona, családi pótlék a feleség után 6000 korona, gyermekpótlék fejenként 2500 korona, öt izben ötödéves korpótlék a 500 korona. II. Polgáriiskolai tanárok évi törzsfizetése 18.000 korona, családi pótlék a feleség után 5000 korona, gyermekpótlék fejenként 2500 korona, öt izben ötödéves korpótlék a 400 korona. Az igazgatók részére a törzsfizetést megközelítő külön igazgatói díj és lakás.

— **Sztrájkolnak Jugoszláviában a banktisztviselők.** Az „Aradi Közlöny“ írja: Bécs. Jugoszláviában sztrájkban állanak az összes banktisztviselők. A sztrájk már négy hete tart s a bécsi pénzügyintézeteknek azért jutott a sztrájk híre ilyen későn tudomására, mert a bankigazgatók maguk végzik el a legsürgősebb munkákat. A sztrájkoló tisztviselők a jelentékeny bérkövetelésen kívül két feltétel teljesítéséhez kötik a sztrájk megszüntét: követelik, hogy a részvénytőke öt százalékán felüli nyereség felerészben a tisztviselők között osztassék fel. Második követelésük arra vonatkozik, hogy az igazgatóságok tagjainak felét a közgyűlés, másik felét pedig a tisztviselők válasszák meg. A pénzügyintézetek vezetőségei azonban hallani sem akarnak e követelések teljesítéséről s a sztrájk így beláthatatlan ideig fog még tartani. A kormány egyelőre még nem avatkozott be ebbe a dologba.

— **Csak a béke aláírása után ítélnék a császár felett.** Páris, okt. 27. Bonar Law kijelentette, hogy a volt német császár pörének tárgyalására minden előkészület megtörtént. A holland kormányt azonban nem lehet megkeresni kiadása végett, amíg az összes államok alá nem írták a versaillesi békeszerződést. Bonar Law az angol parlamentnek is bejelentette, hogy a tárgyalás előkészületeit befejezték.

— **Ferenc Ferdinánd meggyilkolásának értelmi szerzőjét letartóztatták.** New-Yorkból jelentik: Montreálban letartóztatták a hamis néven szereplő Potoczky Miksa grófot, valamint kísérlőjét, egy izraelita anarkista-nőt. A grófnál száztizezer font értékű értékpapírost, világorradalom fellobbantására vonat-

kozó terveket s a világvárosokban lévő kommunista vezéreknél szóló ajánlóleveleket találtak, amelyeket mind lefoglaltak. Ezzel az ügygel kapcsolatosan Európában is több letartóztatás várható. Hágai jelentés szerint a „Central News“ a következő részleteket közli Potoczky gróf letartóztatásáról: Potoczky grófot, aki ismert és veszedelmes anarkista, éppen akkor tartóztatták le, amidőn Európába akart utazni az egyik hajón. Alapos a gyanu, hogy ő az értelmi szerzője Ferenc Ferdinánd meggyilkolásának. Nagy levelezése közt Adler Frigyesnek is több levelét megtalálták.

— **Az utalványforgalom kiterjesztése.** A postaigazgatóság közli: Az utalványforgalomba bevonattak a következő hivatalok: Bálint, Bogsánbánya, Bozsovcics, Buziás-fürdő, Csák, Gátalya, Herkules-fürdő, Karánsebes, Lippa, Lugos, Módos Oravicabánya, Nagyszentmiklós, Orsova, 1, Orsova 2, Perjámos, Resicabánya, Temesvár 1, Temesvár 2, Temesvár 3, Temesrékás, Teregova, Ujarad, Uj moldva.

— **Nyolcórás munkaidőt kívánnak az orvosok.** A nyolcórás munkanap behozatala Németországban azt a különös eseményt vonta maga után, hogy Keletporoszországban a deutscheylau kerület orvosi egyesülete hasonló munkaidőt állapított meg a tagjaira nézve. A „Vossische Zeitung“ értesítése szerint a kerület orvosai arra kötelezték magukat, hogy csak nyolc órán át végzik teendőiket és csakis hétköznapokon. E munkaidőn kívül és éjjel vagy ünnepnapokon az orvosok csak sürgős szükség esetén nyújtanak segélyt. Ha a rendes órákon felül erősen igénybe veszik, jogosult az orvos a rendes munkaidőből bizonyos időt elhagyni. A rendes órákon felüli munkáért száz százalékos többletet kérnek. Olyan helyeken, ahol több orvos van, ünnepnapokon szabályszerűen váltakozva csak egy orvos fog a közönség rendelkezésére állani. A betegetek kéri, hogy a rendes órákon felüli igénybevétel kikerülésével az újítást támogassák.

— **Kifizetik a vitézségi érmek után járó illetményeket.** Az „Ujvilág“ írja: A nagyszebeni kormányzótanács belügyi osztálya 1712—1919. sz. alatt rendeletet adott ki, mely szerint figyelmezteti a vitézségi érmek tulajdonosait, kik a volt osztrák-magyar hadseregben szolgáltak és jelenleg nem tényleges állományban vannak, hogy az érmek után járó illetmények érvényesítése végett, az erre vonatkozó összes okmányaikkal a legközelebb meghatározandó időben a városi katonai ügyosztálynál jelentkezzenek. Ismeretes, hogy a régi szabályzatok értelmében az arany vitézségi érem után 30 K, az I. oszt. ezüst érem után 15 K, a II. oszt. ezüst érem után 7-50 K havi illeték járt. Az osztrák-magyar hadsereg feloszlásával az érem után járó illetményeket megszüntették, de a nagyszebeni kormányzótanács az illetményeket nem akarja megvonni azoktól, akik öt esztendőn át a különböző harctereken hősiességgel küzdöttek. Lehetséges, hogy az illetményeket tökéskítve, egy összegben utalják ki. A vitézségi érmek tulajdonosai tehát saját érdekükben cselekszenek, ha az érem adományozására vonatkozó okmányaikat, legitimációt megőrzik, mert a pótzászlóalj iratai nagyobbbrészt megsemmisültek.

— **Mikor adják ki Kun Bélát?** Az „Arbeiter Zeitung“ írja: A minisztertanács Kun Béla kiadatásával foglalkozott és elhatározta, hogy Kun Bélát csak akkor adják ki, ha a szövetségesek is kéri. Renner kijelentette, hogy addig jót áll, hogy Kun Béla és társai nein szöknek meg.

— **A keleti express első utja.** Az első Páris—Osztende—Belgrád—konstantinápolyi gyorsvonat október 29-én indult első útjára. A gyorsvonat München, Bécs és Budapesten át halad Belgrádba.

— **Mit irt a „Népszava“ Tiszáról?** Napról-napra újabb adatok merülnek fel gróf Tisza Istvánról, a tragikus véget ért magyar államférfiúról, akinek szereplését ezek a tények egészen más világításba helyezik. Ezeknek a hatása alatt kénytelen „helyreigazítani“ a Tiszáról alkotott képet még a szociálistáknak a lapja: a „Népszava“ is, amely tudvalevőleg a leghevesebb ellenfele volt Tiszának. Tiszáról ugyanis kiderült, hogy a legélesebben lépett fel a háboru megindítása ellen, mert mint mondotta: „Magyarország nem nyerhet semmit, de elveszithet mindent.“ És ez a jóslata valóra is vált. Ezt honorálja a „Népszava“, amikor egy hosszabb cikkben megállapítja, hogy: „Tisza Istvánban több volt a politikai meglátás képessége, mint a mennyit mi tulajdonítottunk neki“.

— **A vonatok érkezése Szászvárosra.** Aradról a 608. sz. szvonat éjjel 12 ó. 01 pkor. Tövisről a 615. sz. szvonat éjjel 1 ó. 15 pkor. Aradról a 606. sz. gyvonat reggel 5 ó. 37 pkor. Brassóból a 605/a. sz. gyvon. este 7 ó. 53 pkor. Ezenkívül a vonatigazgatóság legközelebb közlekedtetni fogja: Aradról a 610. sz. személyvonatot, érk. d. u. 2 ó. 04 pkor, Tövisről a 609. sz. személyvonatot, érk. d. u. 1 ó. 29 pkor. Az eddigi „Simplon-express“ most Temesvár, Lugos, Orsován át közlekedik. A 605/a és 606. sz. rendes gyorsvonat Arad—Brassó között közlekedik, azon I.—II. oszt. gyorsvonati jeggyel bárki utazhatik, kedvezményre jogosultak kedvezményüket érvényesíthetik, illetve élvezhetik.

— **Irodaáthelyezés.** Dr. Radó Izidor helybeli ügyvéd irodáját a Főtérről a Szél-utcába (Andrae-féle házba) helyezte át.

— **Ékszerek fából.** Az arany és drágakövek áremelkedése Périsban új ékszerdivatott teremtett. Gyöngyház, borostyánkő, elefántcsont, sőt színes festett fa az anyaga a karpereceknek, borostyánkő, korál, színes gyöngyökből készülnek a fülbevalók, collier-k, különösen kedveltek a faragott fából készült nyakláncok. (Le livre de la Mode.)

### Publicatiune.

Pentru largirea cimiteriului biserecei gr.-or. romane din Orostie pamantului necesar din hotarul Orastie Consiliul Dirigent roman resortul de Comert si Agricultura sub Nrul: 5795/a—125 dat din 23 August 1919 a ordonat procedura exproprierei legale pe baza art. lege XLI. § 32 din anul 1881 recereand comisiunea noastra, ca in senzul art. de lege citat §§ 30. 40. sa faci pregatirile necesara pentru procedura de expropriere. Pe baza ordinului susnumit comisiunei de expropriere va tinea sedinta 1. Decemvrie a. c. 9 oare a. m. la casa orasului Orastie Presedintele procedurii de expropriere va fi Dl subprefect Vasilie Ianza sau substitutul legal Dr Emil Boieriu primnotar judetean Membrii comisiunei vor fi Dr Eugen Tatar jurisconsult judetean si primconsilier tehnic Ignat Mahler iara ca notar al comisiunei Dr Jos German notar. Cei interesati sunt avizeti, ca planul de expropriere si conscriere sunt la primaria orasului Orastie si comisiunea va aduce decis in merit si in cazul daca cei interesati nu se vor prezenta.

Deva, la 11 Octomvrie 1919

D. VASINCA, presedinte.

### Figyelmeztetés!

Tisztelettel felkérjük mindazon előfizetőinket, kiknek előfizetése jelen évnegyed megszűntével lejár, hogy azt postafordultával megújítani sziveskedjenek. Ha a lapot továbbra is járítani nem óhajtaná, kérjük ezen számot címünkre visszaküldeni. Hátralékos előfizetőinknek — tekintettel a nagy papirhiányra és drágaságra — lapot egyáltalán nem küldhetünk.

Kiváló tisztelettel:

a „Szászváros és Vidéke“  
kiadóhivatala.

**Eladók:** Egy prém női bunda, varró, fényképező, facsaró-gép, dupla-létrá, nyereg, bicikli-tartó és táska, ablakok Sörház-utca 6. szám alatt. 67

## Hasatschek Károly

építőmester

7 15—25

Szászváros, Romoszi-ut 23.

## VASILIE BUDOIU

kádár-mester

Elvállal e szakba vágó  
mindennemű munkákat  
jutányos árak mellett.

39 9—10

Szászváros, Malom-u. 22. sz.

# Szokott Ön hirdetni?

**Reklám!**

E nélkül nincs  
üzleti élet! oo

Aki ingatlant vagy bármit  
vesz, elad, bérel, bérbead,  
vagy vállalkozik, munkát,  
vagy munkásokat keres,  
az hirdessen a

**Reklám!**

Ma már a jó bor-  
nak is cégér kell!

Főbbizéri, állandó  
hirdetéseknél  
nagy kedvezmény!

## SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKÉ-ben

Főbbizéri, állandó  
hirdetéseknél  
nagy kedvezmény!